

{ **Homo interpretativus** Międzynarodowe spotkanie filozoficzne

Tradycja spotkań hermeneutycznych w Poznaniu sięga 2004 roku. Właśnie wtedy, w dwa lata po śmierci Hansa-Georga Gadamera (1900-2002), najwybitniejszego przedstawiciela tego kierunku badań filozoficznych, zostało zorganizowane międzynarodowe kolokwium poświęcone dziedzictwu, które nam pozostawił. Udział wzięli wszyscy znaczący badacze hermeneutyki z naszego kraju, kilku znanych hermeneutów niemieckich oraz dwóch wybitnych włoskich uczniów Gadamera: **Riccardo Dottori** i **Donatella DiCesare**. Powstała w ten sposób kilkunastoosobowa grupa badawcza, która – ciągle nieco modyfikując swój skład – spotyka się odtąd regularnie co 2-3 lata, podejmując w swych wystąpieniach coraz to nowe problemy z zakresu szeroko rozumianej filozofii hermeneutycznej. Uczyniło to z UAM znaczące w Europie centrum badań hermeneutycznych. Decydujące są tu: ranga instytucjonalna oraz merytoryczny poziom zapraszanych gości².

W dniach 14-16 października 2010 r. miała miejsce trzecia już konferencja z tej serii (konferencja numer 2, z roku 2008 roku, poświęcona była etyce hermeneutycznej³). Temat, ogniskujący wystąpienia i dyskusje, brzmiał: *Obraz człowieka w filozofii hermeneutycznej*. Udział wzięło 18 uczestników, w większości renomowanych badaczy. Konferencje te nie odbywają się na zasadzie *call for papers*, lecz na indywidualne zaproszenia kierowane do osób, od których oczekuje się oryginalnego wkładu poznawczego na wysokim poziomie. Celem finalnym tych spotkań jest bowiem monograficzna publikacja, stanowiąca wkład polskiego środowiska filozoficznego w światowe badania hermeneutyczne⁴.

Znaczenie imprezy dla promocji uczelni, miasta i regionu docenili w tym roku zarówno dziekan WNS UAM, prof. **Zbigniew Drozdowicz**, jak i marszałek województwa Marek Woźniak oraz prezydent miasta Ryszard Grobelny. Objęli oni konferencję honorowym patronem, wygłosili stosowne powitania skierowane do uczestników. Ci ostatni podkreślali zaś znakomitą atmosferę poznańskiego spotkania. Konferencja odbyła się w języku niemieckim, nie stanowiło to jednak żadnej

² Materiały z tej konferencji wyszły po polsku w książce pt. *Dziedzictwo Gadamera*, zredagowanej przez piszącego niniejsze (Wyd. Humaniora, Poznań 2006). Nieco od niej odbiegająca wersja niemiecka, pt. *Das Erbe Gadamera*, ukazała się w 2007 roku w frankfurckim Peter Lang Verlag.

³ W ubiegłym roku w wydawnictwie Königshausen & Neumann z Würzburga ukazały się, pod moją redakcją, materiały z tej konferencji (pt. *Ethik im Lichte der Hermeneutik*).

⁴ Materiały z tej konferencji ukazały się w nr 15 szczecińskiego pisma „Analiza i Egzystencja”.

przeszkody w prowadzeniu żywych i długich debat, poszerzających horyzonty poznawcze wszystkich uczestniczących.

Jak większość konferencji, także i ta miała swoje „gwiazdy”. W tym roku byli nimi: **Riccardo Dottori**, którego pierwsza książka (*Wiek filozofii*) ukazała się właśnie w naszym kraju, **Ferdinand Fellmann** (przekład jego książki *Para. Erotyczne źródła człowieczeństwa* ukazał się w Wyd. Nauk. UAM; książka była wydarzeniem ubiegłorocznych targów książki naukowej) oraz **Zdzisław Krasnodębski**. Pojawił się po kilku latach nieobecności w naszym kraju **Franz Josef Wetz**, uczeń O. Marquarda, autor 15 rozchwytywanych w Niemczech książek filozoficznych, w tym pracy wspierającej kontrowersyjną wystawę *Körperwelten*. Wygłosił znakomity wykład *Jak możliwy jest człowiek? Między walką o przetrwanie a dążeniem do rozkoszy*. Znacząca była także wizyta **Hermann Langa** z Würzburga, wybitnego psychologa, psychoterapeuty i psychiatry, ucznia Gadamera i Lacana (jego pierwsza książka również ukazała się niedawno w Polsce dzięki staraniom P. Dybla).

Obecny był **Michael Großheim** z Rostocku, najwybitniejszy obok H. Schmitza przedstawiciel Nowej Fenomenologii, z wykładem na temat antropologii Heideggera. Wykład o załączkach antropologii w pismach Gadamera wygłosił **Paweł Dybel**, jeden z dwóch najlepszych znawców tego filozofa w naszym kraju. Hermeneutyczne ujęcie kwestii ludzkiej godności przedstawił nestor polskich hermeneutów, **Andrzej Bronk** z KUL. Jego uczeń, **Andre Wierciński**, obecnie profesor teologii we Fryburgu, mówił o antropologii Ricoeura, zaś **Włodzimierz Lorenc**, historyk hermeneutyki z Warszawy, wygłosił wykład *Potencjał i ograniczenia hermeneutycznego ujęcia człowieka*. Ostatniego dnia konferencji swoje badania i przemyślenia przedstawili młodszy przedstawiciele hermeneutyki: **Jaromir Brejda** z Uniwersytetu Szczecińskiego mówił o majeutycznym charakterze autowizerunku człowieka wedle Kierkegaarda, **Wiesław Małecki** (UAM) o Wilhelmie von Humboldcie jako pionierze hermeneutycznej antropologii, **Rainer Adolphi** z Berlina o znaczeniu hermeneutyki w poszukiwaniu oparcia w semantycznie otwartym świecie, zaś **Jacek Kołtan** (ECS Gdańsk) o *homo hermeticus*: znaczeniu granic rozumienia dla hermeneutycznego ujęcia człowieka.

Obecność grupy młodszych badaczy, którzy szlifują umiejętności pod okiem wytrawnych hermeneutów, jest jedną z ważnych idei wyznaczających specyfikę tych konferencji. Innym godnym podkreślenia elementem jest interdyscyplinarny charakter tych spotkań: w tegorocznym obok historyków i filozofów uczestniczyli: psycholog, socjolog, indolog, romanista. Gwoli uzupełnienia dodam, iż **R. Dottori** mówił o znaczeniu dialogu dla naszego doświadczania świata, **Z. Krasnodębski** o kłopotach hermeneutyki z ujęciem życia w społeczeństwie posttradycyjnym, **F. Fellmann** o źródłach człowieka w świetle własnej koncepcji hermeneutycznej, a **M. Potępa** o rozumieniu bytu ludzkiego w hermeneutyce Schleiermachersa. Kon-

ferencje zakończyło wystąpienie niżej podpisanego, podsumowujące niezwykle interesujące i produktywne debaty. Stanowiło ono też mini-prezentację głównych idei książki na temat związków etyki i hermeneutyki, która się wkrótce potem ukazała⁵.

* * *

Z Rzymu nadeszła do nas informacja, iż prof. Anna-Teresa Tymieniecki, znana polska fenomenolożka, uczennica Romana Ingardena, założycielka *World Institute for Advanced Phenomenological Research and Learning*, otrzymała za swoje zasługi dla filozofii światowej medal przyznany przez Prezydenta Republiki Włoskiej. Z tej okazji w dniach 13-15.01.2011 r. w Rzymie odbyła się konferencja poświęcona jej twórczości, zatytułowana „Phenomenological Pathos in Post-Modernity. A Comparison with the Phenomenology of Life of A.-T. Tymieniecka”. Serdecznie gratulujemy!

Andrzej Przyłębski (Poznań)

⁵ A. Przyłębski, *Etyka w świetle hermeneutyki*, Warszawa 2010.